Lietas Nr. C31403313
Lietas arhīva Nr. C-2119-14/9

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rīgā, 2014.gada 20.maijā

Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas tiesnese S.Sondare rakstveida procesā izskatīja civillietu akciju sabiedrības "Lateko Līzings" maza apmēra prasībā pret /pers. B/ par parāda piedziņu un

konstatēja:

2013. gada 24. jūlijā AS „Lateko Līzings" vērsās Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesā ar prasību pret /pers. B/ par parāda piedziņu.

Prasības pieteikumā norādīts, ka 2011.gada 2.oktobrī starp /pers. B/ un AS „Lateko Līzings" noslēgts Patēriņa kreditēšanas līgums Nr.L440338 (turpmāk – Līgums). Saskaņā ar Līgumu, prasītājs izsniedza atbildētājam aizdevumu 279,00 LVL apmērā, veicot atbildētāja vietā samaksu pārdevējam par preci. Savukārt atbildētājs apņēmās atlīdzināt aizdevuma summu, maksāt par aizdevuma izmantošanu procentus pēc likmes 25% gadā no neatmaksātās aizdevuma summas un ikmēneša maksu par aizdevuma apkalpošanu attiecīgi 2,23 LVL apmērā, veicot maksājumus maksājumu grafikā noteiktajos datumos un apmērā. Aizdevuma atmaksas termiņš noteikts līdz 2013.gada 2.oktobrim.

Līgumā noteiktās saistības atbildētājs izpildīja nepilnīgi, līdz ar to, prasītājs, saskaņā ar Līguma 11.punktu, 2012.gada 8.decembrī izbeidza Līgumu, nosūtot atbildētājam brīdinājumu par Līguma pirmstermiņa izbeigšanu.

Prasītājs norāda, ka līgumsods aprēķināts atbilstoši Līguma 10.punktam, proti, 1% dienā no nesamaksātās summas. Tā kā Līgums izbeigts pirms termiņa, līgumsods pieaugums apstājās 2012.gada 7.decembrī.

Ņemot vērā minēto, prasītājs lūdz piedzīt no atbildētājas pamatparādu 230,90 LVL apmērā, maksu par saistības izpildes kontroli 20,07 LVL, aizdevuma lietošanas procentus 35,71 LVL, kas aprēķināti līdz 2012.gada 2.decembrim, un līgumsodu 230,90 LVL apmērā.

Vienlaicīgi prasītājs lūdz tiesu piedzīt no atbildētāja tiesāšanās izdevumus un atzīt AS „Lateko Līzings" tiesības saņemt likumiskos 6 % gadā no galvenā parāda par laiku periodu no sprieduma taisīšanas dienas līdz sprieduma izpildei.

Prasība pamatota ar Civillikuma 1587., 1590., 1591., 1652., 1716., 1720., 1756., 1765. un 1946.panta pirmo daļu.

Līdz sprieduma taisīšanai lietā atbildētājs tiesai rakstveida paskaidrojumus nav iesniedzis. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{21} panta otro daļu, paskaidrojumu neiesniegšana nav šķērslis sprieduma taisīšanai lietā.

Tā kā lietas dalībnieki nav lūguši lietas izskatīšanu tiesas sēdē, kā arī tiesa neuzskata par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 250.^{25} panta pirmo daļu, tiesa civillietu izskata rakstveida procesā, par ko lietas dalībniekiem ir savlaicīgi paziņots.

Pārbaudījusi lietas materiālus, tiesa atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma daļēji.

Lietā noskaidrots, ka /pers. B/, kā aizņēmējs un AS „Lateko Līzings", kā aizdevējs 2011.gada 2.oktobrī noslēdza Patēriņa kreditēšanas līgumu Nr.L440338 (lietas 14.lapa), saskaņā ar kuru atbildētājam izsniegts aizdevums 279,00 LVL apmērā. Aizdevuma atmaksas termiņš noteikts līdz 2013.gada 2.oktobrim.

Ar lietas materiālos esošo maksājuma uzdevumu apstiprināts, ka prasītājs atbildētāja vietā veicis samaksu preces pārdevējam (lietas 16.lapa), kā arī atbildētāja paraksts uz Līguma apliecina preču saņemšanu, līdz ar to, prasītājs savas no Līguma izrietošās saistības ir izpildījis.

Saskaņā ar Civillikuma 1934.pantu, ar aizdevuma līgumu jāsaprot zināma daudzuma atvietojumu lietu nodošana īpašumā, ar pienākumu atdot saņemto tādā pašā daudzumā un tādas pašas šķiras un labuma lietās. Aizņēmējam jāatdod tāda pati summa vai tāds pats daudzums, kādu viņš saņēmis (Civillikuma 1943.pants).

Civillikuma 1946.panta pirmā daļa noteic, ka procenti par aizdevumiem dodami tikai tad, ja tie bijuši tieši norunāti vai ja parādnieks

pielaidis nokavējumu.

Atbilstoši Līguma noteikumiem, aizdevuma atmaksa izdarāma, veicot ikmēneša aizdevuma pamatsummas, procentu (25% gadā no netamaksātās aizdevuma summas) un līguma kontroles maksājumus (2,23 LVL mēnesī) grafikā noteiktajos termiņos un apmērā (Līguma 4.-7.punkts).

Saskaņā ar Līguma maksājuma grafiku, atbildētājam no 02.11.2011. līdz 02.10.2013. bija jāveic ikmēneša maksājumi 17,13 LVL apmērā un 02.10.2013. - pēdējais maksājums 17,09 LVL apmērā.

No prasības pieteikumam pievienotā parāda aprēķina izriet, ka atbildētājs maksājumu grafikā noteiktajos termiņos un apmērā pielīgtos maksājumus pilnā apmērā nav veicis, lai gan Civillikuma 1587.pants noteic, ka tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējam pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumus.

Atbilstoši Līguma parāda aprēķinam, atbildētāja galvenais parāds sastāda 230,90 LVL, maksa par aizdevuma apkalpošanu/saistību izpildes kontroli 20,07 LVL un procenti 35,71 LVL, kas aprēķināti līdz 2012.gada 2.decembrim.

Civillikuma 1589.pants noteic, ka vienpusēja atkāpšanās no līguma ir pielaižama tikai tad, kad tā pamatota ar paša līguma raksturu, vai kad to zināmos apstākļos atļauj likums, vai arī kad tāda tiesība bijusi noteikti pielīgta.

Saskaņā ar Līguma 11.punktu, gadījumā, ja viena no Līguma pusēm nepilda savas saistības ilgāk par 30 dienām, otrai pusei ir tiesības izbeigt līgumu pirms termiņa.

Ievērojot minēto un faktu, ka atbildētājs nepildīja ar līgumu uzņemtās saistības, tiesa atzīst, ka aizdevējs 2012.gada 23.novembrī, nosūtot atbildētājam brīdinājumu, tiesīgi atkāpās no pušu noslēgtā Līguma ar 2012.gada 8.decembri.

Civilprocesa likuma 96.panta piektajā daļā noteikts, ka pusei nav jāpierāda fakti, kurus šajā likumā noteiktajā kārtībā nav apstrīdējusi otra puse.

Atbildētājs rakstveida paskaidrojumus par celto prasību nav sniedzis, iebildumus pret prasībā minētajiem apstākļiem nav izteicis, noslēgtā līguma tiesiskumu, aizdevuma summas saņemšanas faktu un parāda aprēķinu nav apstrīdējis, kā arī nav iesniedzis pierādījumus tam, ka savas saistības ar prasītāju būtu nokārtojis un parādu samaksājis, lai gan, atbilstoši Civillikuma 1838.panta pirmajai daļai, samaksas izdarīšanas pierādīšanas pienākums gulstas uz parādnieku. Līdz ar to tiesai nav pamata apšaubīt prasības pieteikumā norādītos apstākļus – faktu, ka atbildētājs līgumā pielīgtās saistības nav izpildījis un aizdevumu kopā ar pielīgtajiem aizdevuma lietošanas procentiem noteiktajos termiņos, kārtībā un apmērā prasītājai nav atmaksājis.

Civillikuma 1590.pantā noteikts, ka katrai pusei ir pret otru prasības tiesība par līguma izpildīšanu.

Ievērojot minēto, tiesa atzīst, ka prasījums par neatmaksātās aizdevumu pamatsummas 230,90 LVL jeb 328,54 EUR apmērā, maksas par aizdevuma apkalpošanu/saistību izpildes kontroli 20,07 LVL jeb 28,56 EUR un aizdevumu lietošanas procentu 35,71 LVL jeb 50,81 EUR apmērā piedziņu ir pamatots un apmierināms.

Vienlaicīgi, tiesa atzīst, ka daļēji apmierināms prasījums daļā par līgumsoda piedziņu.

Saskaņā ar Civillikuma 1716. pantu līgumsods ir pametums, ko kāda persona uzņemas ciest sakarā ar savu saistību tajā gadījumā, ja viņa šo saistību neizpilda vispār vai neizpilda pienācīgi vai neizpilda īstā laikā (termiņā).

Atbilstoši Līguma 10.punktam, par katru maksājuma kavējuma dienu, kas norādīts maksājumu grafikā, aizņēmējam jāmaksā līgumsods 1% dienā no nesamaksātās summas.

Kā izriet no prasības pieteikuma un tam pievienotā parāda aprēķina, prasītājs aprēķinājis līgumsodu 233,73 LVL apmērā par laika periodu no 02.01.2012. līdz 07.12.2012., samazinot to līdz pamatparāda apmēram jeb 230,90 LVL.

Tiesa konstatē, ka konkrētajā gadījumā starp pusēm pastāv tiesiskās attiecības, kuras regulē Patērētāju tiesību aizsardzības likums, kas ir speciālais likums attiecībā pret Civillikuma normām. Savukārt Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.panta vienpadsmitā daļa noteic, ka tiesa, izšķirot strīdu vai veicot citas no ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja un patērētāja noslēgtā līguma izrietošās procesuālās darbības, izvērtē līguma noteikumus un strīda atrisināšanai attiecībā uz patērētāju nepiemēro līgumā ietvertos netaisnīgos noteikumus.

Saskaņā ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.panta trešās daļas 4.punktu par netaisnīgiem līguma noteikumiem uzskatāmi noteikumi, kas uzliek patērētājam, kurš neizpilda līgumsaistības, neproporcionāli lielu līgumsodu.

Kā atzinis Senāta Civillietu departaments 2011.gada 12.janvāra spriedumā, lietā Nr.SKC-25/2011, kur vērtēta līgumsoda apmēra pamatotība, likumā nevar būt ietverta tāda līgumsoda būtība, ka parādnieks uzņēmies nevis konkrēti izmērāmu ,,pametumu", bet maksājumu, kas var augt līdz bezgalībai.

Kā redzams, konkrētajā gadījumā Līguma 10.punktā pielīgts līgumsods 1% dienā un, ja nokavējums būtu aprēķināts par vienu gadu, tad līgumsods ievērojami pārsniegtu pamatparādu. Arī pats prasītājs līgumsoda apmēru atzīst par neatbilstošu labas ticības principam, vienpusēji samazinot līgumsoda apmēru.

Tiesa uzskata, ka šādi līguma noteikumi, kas paredz neierobežotu līgumsoda maksimālo apmēru, kas kopsummā var vairākkārtīgi pārsniegt aizdevuma pamatsummu, saskaņā ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.panta trešās daļas 4.punktu, uzskatāmi par netaisnīgiem līguma noteikumiem, jo uzliek patērētājam, kurš neizpilda līgumsaistības, neproporcionāli lielu līgumsodu.

Turklāt Eiropas Kopienu Padomes 1993. gada 5. aprīļa Direktīvas 93/13/EEK preambulā norādīts, ka preču un pakalpojumu

ieguvējiem jābūt aizsargātiem pret pārdevēja vai pakalpojumu sniedzēja pilnvaru ļaunprātīgu izmantošanu, jo īpaši attiecībā uz iepriekš noformētiem standartlīgumiem. Noteikumu vienmēr uzskata par tādu, par kuru nebija atsevišķas apspriešanās, ja tas ir sastādīts jau iepriekš un patērētājam tādēļ nav bijusi iespēja iespaidot to saturu, jo īpaši saistībā ar iepriekš formulētiem standartlīgumiem (Direktīvas 3.panta 2.punkts). Direktīvas 6.pants dalībvalstīm uzliek pienākumu noteikt, ka netaisnīgi noteikumi patērētājam nav saistoši. Efektīvu patērētāju aizsardzību var nodrošināt tikai tad, ja nacionālā tiesa atzīst, ka tai ir kompetence novērst šāda veida noteikumus pēc savas iniciatīvas.

Kā redzams konkrētajā gadījumā noslēgta tipveida līgums, jo tiesa nekonstatē, ka puses būtu apspriedušas katru līguma noteikumu atsevišķi. Līgums vienmēr ir uzskatāms par savstarpēji neapspriestu, ja līgums sastādīts iepriekš un patērētājam nav bijusi iespēja ietekmēt attiecīgā līguma noteikumus.

Savukārt Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.panta astotajā daļā paredzētas sekas, kas iestājas, ja tiek konstatēti netaisnīgi līguma nosacījumi, un proti, ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja un patērētāja noslēgtajā līgumā ietvertie netaisnīgie noteikumi nav spēkā no līguma noslēgšanas brīža, bet līgums paliek spēkā, ja tas var pastāvēt arī turpmāk, kad izslēgti netaisnīgie noteikumi.

Tiesas ieskatā, prasītājam ir tiesības līgumā ietvert līgumodu par saistību pienācīgu nepildīšanu, bet līgumsoda apmēram jābūt samērīgam. Ņemot vērā minēto, tiesa atzīst, ka 2011.gada 2.oktobra Līguma 10.punktā ietvertais līgumsoda apmērs ir atzīstams par netaisnīgu, tādējādi uz patērētāju nav piemērojams.

Tā kā atbildētājs ir kavējis ar līgumu uzņemtās saistības, tiesa atzīst, ka atbildētājam Civillikuma 1716.panta izpratnē ir pienākums maksāt līgumsodu, bet līgumsods nosakāms saprātīgās robežās, kas konkrētajā gadījumā kļūst par tiesas kompetenci, lietojot par mērauklu taisnīguma un samērīguma principus.

Ņemot vērā minēto un interpretējot Civillikuma 1587., 1716., 1717., 1720. pantā ietvertās tiesību normas par līgumsaistību izpildi un līgumsoda samaksu kopsakarā ar Civillikuma 1.pantu, tiesa atzīst, ka no atbildētāja par labu prasītājam ir piedzenams līgumsods, bet tas nosakāms saprātīgā, t.i., 10 % apmērā no pamatparāda summas, proti, attiecīgi 23,09 LVL jeb 32,85 EUR apmērā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu, pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. Ja prasība apmierināta daļēji, šajā pantā norādītās summas piespriež prasītājam proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram.

Tiesas apmierināto prasījumu apmērs šajā lietā ir 309,77 LVL jeb 440,76 EUR, līdz ar to, atbilstoši Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punktam, no atbildētāja par labu prasītājam piedzenama valsts nodeva par prasību 71,14 EUR un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 3,30 LVL jeb 4,70 EUR, koā 75,84 EUR.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 195.pantam, prasītājam atzīstamas tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei, saņemt no atbildētāja likumiskos sešus procentus gadā no neatmaksātās aizdevuma pamatsummas.

Ievērojot Civilprocesa likuma 204^1. panta pirmo daļu, spriedums atbildētājam labprātīgi izpildāms 10 dienu laikā no sprieduma likumīgā spēkā stāšanās dienas.

Pārrēķins uz *euro* valūtu veikts pamatojoties uz *Euro* ieviešanas kārtības likumu pēc Latvijas Bankas noteiktā lata piesaistes kursa *euro* - 1 EUR = LVL 0,702804.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 41., 92. - 97.pantu, 189.-193., 195.pantu, $204.^1$ pantu, tiesa

nosprieda:

daļēji apmierināt prasību.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu AS „Lateko Līzings", reģistrācijas Nr.40003366651, pamatsummas parādu 230,90 LVL jeb 328,54 EUR, maksu par aizdevuma apkalpošanu/saistību izpildes kontroli 20,07 LVL jeb 28,56 EUR, aizdevumu lietošanas procentus 35,71 LVL jeb 50,81 EUR, līgumsodu 23,09 LVL jeb 32,85 EUR un tiesāšanās izdevumus 53,30 LVL jeb 75,84 EUR, kopā 363,07 LVL jeb 516,60 EUR (Pieci simti sešpadsmit *euro*, 60 centi).

Noteikt AS „Lateko Līzings" tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt likumiskos 6 (sešus) procentus gadā no piespriestās, bet nepiedzītās pamatparāda summas, bet nepārsniedzot tās apmēru.

Noteikt sprieduma labprātīgas izpildes termiņu 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesā 20 dienu laikā, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesā.

Tiesnese S.Sondare